

Z Á P A D O Č E S K Á U N I V E R Z I T A V P L Z N I
F a k u l t a f i l o z o f i c k á
K a t e d r a g e r m a n i s t i k y a s l a v i s t i k y

PROTOKOL O HODNOCENÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE
(Posudek oponenta)

Práci předložil student: David Solár
Název práce: Jüdische Kulturpersönlichkeiten in der Karlsbader Region /
Židovské kulturní osobnosti Karlovarska

Hodnotil: Dr. phil. Boris Blahak, M. A.

1. CÍL PRÁCE (uved'te, do jaké míry byl naplněn):

Podle úvodu sledoval autor několik cílů, a to (1) „zasadit židovské kulturní osobnosti Karlovarského kraje do širšího kulturněhistorického kontextu života Židů v českých zemích“, (2) „představit společenská a kulturněhistorická specifika Karlovarského kraje, zejména pro židovskou komunitu, a ilustrovat česko-německo-židovské společenské vztahy v regionu“ a (3) „ukázat příklady autentické dobové korespondence z vybraného období“ (s. 10): Těchto cílů bylo v podstatě dosaženo.

2. OBSAHOVÉ ZPRACOVÁNÍ (náročnost, tvůrčí přístup, proporcionalita teoretické a vlastní práce, vhodnost příloh apod.):

Obsah má sice některé nedostatky (pojmenování anotace a obsahu v tiráži, chybějící podkapitola 5.4.2 apod.), ale čtenář získá dojem, že jde v zásadě o dobře strukturovaný autorův projekt: Struktura práce je čtenářsky přívětivá a sama o sobě logická: po úvodu (kap. 1) se následující dvě kapitoly pohybují od obecných (dějiny Židů v českých zemích do 20. stol, kap. 2) ke konkrétním (zvláštní sociografická situace Židů na Karlovarsku od středověku do roku 1938, kap. 3) a poté samostatně představuje vybrané památky židovského života (kap. 4) a židovské osobnosti regionu (kap. 5), načež mají literární a publicistické texty a korelace přiblížit soužití karlovarských Židů s jejich křesťanským (německým, českým) prostředím do počátku 20. století (kap. 6). Výsledky prezentace jsou obsaženy ve shrnutí (kap. 7).

Práce zpočátku nerozlišuje mezi teoretickou a praktickou částí. Teprve na s. 73 (tj. v 6. kapitole, a tedy dosti opožděně) oznamuje autor „obsah praktické části této práce“. Zde jsou uvedeny další dvě výzkumné otázky („Zažívali Židé ve 20. a 30. letech 20. století svou sociální jinakost ve veřejném prostoru? Byli jako obyvatelé nebo návštěvníci lázeňských měst a okolní krajiny považováni za občany druhé kategorie?“), na které odpovídá následujících šest stran. Některé nesprávné závěry jsou vyvozeny z primárních úryvků z karlovarského tisku (kapitola 6): například článek v *Karlsbader Mitteilungsblatt* je brán jako důkaz antisemitského postoje karlovarského tisku, třebaže autor článku naopak kritizuje (téměř sarkasticky) přehnaný nacionalismus obyvatel Karlových Varů.

Autorův „vlastní podíl“ na výsledcích práce není příliš velký, teoretická a praktická část jsou ve velké nerovnováze – přibližně 90 % práce tvoří čistě kompilační (i když přehledný a čtivý) souhrn historických událostí a biografických popisů na základě sekundární literatury. Kapitola 4 představuje zajímavý soupis dosud existujících židovských památek na Karlovarsku, uspořádaný podle obcí, má však spíše charakter cestopisných průvodců či průvodců po památkách, které však již existují (práce čerpá z příslušných sekundárních zdrojů, zejména Pikala/Vesselové, Prokopa/Smoly a Chmelíkové), skutečně nové poznatky zde nejsou uvedeny. Biografická líčení židovských osobností (kapitola 5) navíc čerpají především z populárně-naučných internetových zdrojů, což se pro diplomovou práci nehodí. Žádoucí (jako „vlastní“ vědecký počín) by zde bylo využití neprobádaných archivních materiálů. Práce je převážně deskriptivní, hodnotí a kompiluje sekundární literaturu (příčemž německojazyčné zdroje nejsou téměř vůbec brány v úvahu).

3. FORMÁLNÍ ÚPRAVA (jazykový projev, správnost citace a odkazů na literaturu, grafická úprava, přehlednost členění kapitol, kvalita tabulek, grafů a příloh apod.):

Jazyková forma práce je do značné míry přijatelná, občas se vyskytují některé nedostatky, např.:

- chyby v obsahu, terminologii a vyjadřování, včetně: „in den böhmischen Ländern und in Mähren“ (s. 12; Morava je součástí českých zemí), „Nürnberger Prozesse“ [místo: *Gesetze*] (s. 31, pozn. 85), „Koteletten“ [místo: *Schläfenlocken*] (s. 34), „tschechisch [místo: *böhmisch*]-deutsche Abgeordnete“ (s. 35), „betraten [místo: *übertraten*] die [...] tschech[oslovak]ische Grenze“ (s. 45), „deportierten [místo: *transportierten*] die tschechoslowakischen Behörden die jüdischen Flüchtlinge“ (s. 47), „Erinnerungsschreiber“ [místo: *Chronist*] (s. 47), „Programm“ [místo: *Pogrom*] (s. 58).
- interpunkční chyby, včetně: „Während der Herrschaft Maximilians II. Die jüdischen Privilegien werden bekräftigt“ (s. 16), „Während der Herrschaft Leopolds II. (1790-1792) der jüdischen Bevölkerung war es erlaubt“ (s. 21), „durch diese blutige Tat die zahlreiche jüdische Gemeinde zerstört wurde“ (s. 27).
- gramatické chyby, mezi nimi např.: „Im darauffolgenden Jahr durfte sich die jüdische Gemeinde [...] das Recht, frei zu heiraten“ (s. 22) „Im Jahr 1872 erreichte die Zahl der jüdischen Gemeinden 327, ebenso wie die der 47 Gebetsvereine“ (s. 23), „[Der] Nachfolger von Leopold II.“ (s. 21), „waren darüber [*damit*] jedoch nicht zufrieden“ (s. 28).

Při zpracování použité literatury došlo k některým nesrovnalostem a nedodržení vědecké praxe:

- U použitých děl chybí povinné údaje, jako je nakladatel a/nebo místo vydání, například Kieval, Buňatová, Hirschfeld, Leininger, Miller, Bružeňák, Švandrlík a Wack-Herget.
- V poznámkách pod čarou jsou opakující se prameny uvedeny v plném znění (místo zkrácených odkazů od druhého použití).
- V případě primárních pramenů citovaných v kap. 6 (*Karlsbader Mitteilungsblatt*, pozn. 302; *Karlsbader Tagblatt*, pozn. 306, 308; *Selbstwehr*, pozn. 309, 320; *Marienbader Zeitung*, pozn. 317, 319) chybí ve všech případech datum vydání a strana citovaného článku.
- Bezprostřední umístění dvou poznámek pod čarou za sebou (73-74, str. 28; 111-112, s. 36; 220-221, s. 55; 266-267, s. 65) je neobvyklé.

4. STRUČNÝ KOMENTÁŘ HODNOTITELE (celkový dojem z diplomové práce, silné a slabé stránky, originalita myšlenek apod.):

Předkládaná práce má v podstatě kompilační charakter. Vlastní hodnocení primárních pramenů provádí autor až v poslední kapitole, nedostatky jsou i v podobě pramenných dokumentů. Přesto práce poskytuje jazykově přijatelný a dobře strukturovaný přehled židovských dějin Karlovarska do počátku 20. století.

5. OTÁZKY A PŘIPOMÍNKY DOPORUČENÉ K BLIŽŠÍMU VYSVĚTLENÍ PŘI OBHAJOBĚ (jedna až tři):

- (1) Váš výběr „židovských kulturních osobností regionu“ (kap. 5) vyvolává některé otázky: Theodor Lessing žil v Karlovarském kraji jen šest měsíců až do svého zavraždění v srpnu 1933; Walter Serner pocházel z kraje, ale již v roce 1909 jako dvacetiletý emigroval a pobýval převážně na jiných místech v Evropě; Norbert Frýd je spíše spojován s Českými Budějovicemi a s Karlovými Vary může být spojován jen prostřednictvím svých příbuzných. Vysvětlete, prosím, do jaké míry považujete tyto osobnosti za „formativní“ pro Karlovarský kraj.

6. NAVRHOVANÁ ZNÁMKA (výborně, velmi dobře, dobře, nedoporučuji k obhajobě):

velmi dobře (2–).

Datum: 28.8. 2023

Podpis: